

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **фінансів**

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

“ ” травня 2024 р.

**РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
«Податкова та митна справа»**

на тему: «Митна вартість як інструмент регулювання ЗЕД»

Виконавець:

Студентка ФФБС Максименко Т.М.

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Дубовик О.Ю.

_____ /підпис/

ВСТУП

Актуальність теми. У контексті сучасної української економіки, яка відкрита для зовнішнього світу та сильно залежить від імпорту, виникають різноманітні проблеми. Ці питання стосуються не лише фінансового забезпечення державного бюджету за рахунок митних зборів, але й потреби в захисті вітчизняного виробника та забезпечення економічної безпеки країни. Важливим аспектом у цьому контексті є встановлення та контроль митної вартості, яка відіграє значну роль як фіскальний інструмент, проте наразі мало вивчена.

В Україні наразі активно розробляється система контролю за митною вартістю товарів, щоб узгодити її з міжнародними стандартами. Це важливо для подальшої інтеграції країни у міжнародні торгові організації, такі як СОТ. Однак, є проблеми з ефективністю методів визначення митної вартості, тому потрібно посилити контроль за цим процесом .

Наукове дослідження сфери контролю митної вартості знаходиться на початковій стадії, що обмежує теоретичні знання у цій області. Подальший розвиток цього напрямку досліджень є критично важливим для забезпечення ефективного контролю та регулювання митної діяльності.

Оцінці та контролю митної вартості присвячено праці таких науковців, як І. Бережнюк, В. Ващенко, В. Вергун, К. Владимиров, А. Войцешук, О. Гребельник, Л. Деркач, В. Драганов, В. Дубчак, А. Єршов, М. Каленський, В. Копач, П. Пашко, О. Полонський, Й. Рисіч, С. Терещенко та інші.

У сучасних умовах відкритої української економіки та її значної залежності від імпорту, виникають проблеми, пов'язані з митним регулюванням, які потребують додаткового дослідження. Особливу увагу потрібно приділити оцінці митної вартості товарів та контролю за її визначенням, адже це має велике значення для фіскальної політики країни та захисту вітчизняного виробника.

Метою цієї роботи є обґрунтування теоретичних принципів контролю за визначенням митної вартості товарів та розробка рекомендацій для його поліпшення.

Задля досягнення поставленої мети було вирішено наступні **завдання**:

- розглянути історію виникнення митної вартості та її становлення в Україні;
- дослідити економічну сутність митної вартості та методи її визначення;
- визначити проблеми формування митної вартості;
- проаналізувати результати справляння митних платежів в Україні;
- провести моніторинг результатів справляння митних платежів по Одеській області;
- дослідити сучасні заходи митної політики в Україні;
- розглянути зарубіжний досвід проведення контролю за визначенням митної вартості та методи його адаптації в Україні;

Об'єктом дослідження є митна вартість товарів, що перетинають митний кордон України і є основою для розрахунку митних платежів.

Предметом дослідження є система фінансових відносин, що виникають під час оцінки та контролю митної вартості товарів.

Методи дослідження: методи теоретичного узагальнення (дослідження сутності, функцій та процесів трансформації з питань митної вартості України), порівняння (аналіз світового досвіду митного регулювання), систематизації (зведення статистичного матеріалу в єдину систему, визначення проблемних питань та шляхів вдосконалення визначення митної вартості в Україні) .

Інформаційною базою роботи є: Митний кодекс України, Податковий кодекс України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, інформаційні сайти Державної митної служби, управління статистики, звітність Державної казначейської служби України, Державної фіскальної служби України, монографії та підручники, матеріали наукової періодики, аналітичні дослідження та огляди з питань митного вартості.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (54 найменування), 8 додатків. Загальний обсяг роботи становить 107 сторінок. Робота містить 11 таблиць, 20 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади формування митної вартості**» досліджено сутність та характеристики митної вартості, її еволюцію, специфіку та законодавче регулювання в Україні.

У другому розділі «**Бюджетно-формуюча роль митних платежів в Україні**» здійснено аналіз результатів справляння митних платежів у вітчизняній економіці та моніторинг результатів справляння митних платежів по Одеській області.

У третьому розділі «**Напрями модернізації процесів контролю за визначенням митної вартості в контексті інтеграційних процесів**» розглянуто досвід визначення митної вартості іншими країнами, а також запропоновані шляхи адаптації зарубіжного досвіду в Україні.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних та практичних аспектів організації контролю митної вартості можемо зробити наступні висновки:

1. Митна вартість товарів є ключовою категорією, що використовується не лише для митного оподаткування, а й для митного контролю та оформлення. Вона відіграє важливу роль у митно-тарифному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності, слугує основою для розрахунку митних платежів та ведення митної статистики, а також для розрахунків у випадках застосування санкцій. Митна вартість визначається згідно з Митним кодексом України.

2. Визначення митної вартості товарів є однією з найскладніших процедур у світовій митній практиці через розбіжності інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митних органів. Це стосується методологічних аспектів, а також прав, обов'язків і відповідальності сторін. Питання регулюються нормативними актами Всесвітньої митної організації та СОТ, а методика визначення митної вартості в Україні базується на принципах і положеннях статті VII СОТ та Угоди про її застосування.

3. Під час декларування імпортованих товарів існує ймовірність заниження їх митної вартості, що призводить до недоотримання митних платежів, які становлять

значну частину державного бюджету. Надходження від коригування митної вартості є важливим джерелом доходів бюджету.

4. Контроль митної вартості товарів є важливою сферою діяльності митних органів, оскільки вони забезпечують своєчасне надходження належних сум митних платежів до бюджету і захищають економічні інтереси національних виробників. Проте, значна частка рішень митних органів про коригування митної вартості оскаржується у судах та скасовується через недотримання законодавства. Це свідчить про недосконалість митного законодавства та проблеми компетентності працівників митних органів.

5. Європейський досвід вказує на необхідність акцентування уваги на процедурах попереднього інформування про товари, що ввозяться, що дозволяє здійснювати перевірку інформації до моменту ввезення товарів. Хоча методи визначення митної вартості в Україні близькі до європейських, відсутність спрощених процедур та недосконалість інформаційного забезпечення є суттєвими проблемами.

Основні напрями підвищення ефективності контролю митної вартості включають:

- удосконалення митного законодавства;
- впровадження прозорих механізмів визначення митної вартості;
- чітке регламентування прав і обов'язків митних органів та суб'єктів господарювання;
- створення сприятливих умов для ввезення товарів на територію України;
- покращення спілкування між митними службами та учасниками зовнішньої торгівлі;
- боротьба щодо зменшення ввезення неякісних товарів на територію України.
- впровадження новітніх технологій для автоматизації робочих процесів та покращення митних послуг;
- узгодження технічних стандартів зі стандартами Євросоюзу та встановлення відповідних норм;
- відкриття ринків державних замовлень для більшого конкурентного середовища;

- зменшення податкових бар'єрів для полегшення обміну товарами та послугами.

Таким чином, для реформування митної системи України необхідно створити нову систему контролю митної вартості, враховуючи європейський та світовий досвід, усунувши недоліки та підвищивши ефективність її функціонування.